

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5951/2558

นายประวิทย์ หงษ์รัตนกร กับพวกโจทก์ นายวีระศักดิ์ สมมีทรัพย์จำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 1359, ป.ร.ฎ. มาตรา 118, ป.พ.พ. มาตรา 1373, ป.วิ.พ. มาตรา 84/1, ป.พ.พ. มาตรา 1381, ป.พ.พ. มาตรา 1382, ป.วิ.พ. มาตรา 161

ย่อ / หลักกฎหมาย

การใช้สิทธิฟ้องคดีเพื่อขับไล่ผู้บุกรุกที่ดินที่บุคคลหลายคนถือกรรมสิทธิ์รวม เจ้าของรวมคนหนึ่ง ๆ ย่อมใช้สิทธิฟ้องคดีได้เพียงลำพังตาม ป.พ.พ. มาตรา 1359 หากเป็นเรื่องที่ต้องทำร่วมกันไม่ โจทก์ทั้งสองจึงมิได้เป็นผู้มีอำนาจร่วมกันในการฟ้องคดี หากแต่เป็นเรื่องที่ต่างคนต่างใช้สิทธิของตน การมอบอำนาจให้ ส. ฟ้องและดำเนินคดีแทน จึงเป็นกรณีที่ผู้มอบอำนาจมีหลายคนแล้ว มอบอำนาจในตราสารฉบับเดียวกัน ต้องคิดตามรายตัวผู้มอบคนหนึ่งเป็นเรื่องหนึ่ง ซึ่งต้องปิด แสตมป์ 60 บาท มิใช่เพียง 30 บาท ตาม ป.ร.ฎ. มาตรา 118 บัญญัติว่า ตราสารใดไม่ปิด แสตมป์บริบูรณ์จะใช้เป็นพยานหลักฐานในคดีแพ่งไม่ได้จนกว่าจะได้เสียอากรโดยปิดแสตมป์ครบ จำนวนตามอัตราในบัญชีท้ายหมวดนี้และขีดฆ่าแล้ว การปิดแสตมป์ในหนังสือมอบอำนาจจึง สามารถกระทำในระหว่างพิจารณาคดีหรือสืบพยานได้ หากใช้ต้องปิดแสตมป์ในขณะที่ยื่นฟ้องไม่ เช่นนี้ แม้ขณะฟ้องโจทก์ทั้งสองปิดแสตมป์หนังสือมอบอำนาจเพียง 30 บาท แต่เมื่อในการ สืบพยาน โจทก์ทั้งสองปิดแสตมป์ในหนังสือมอบอำนาจเป็นจำนวน 60 บาท ครบถ้วน จึงรับฟังเป็น พยานหลักฐานในคดีว่าโจทก์ทั้งสองมอบอำนาจให้ ส. ฟ้องและดำเนินคดีแทน

คำพิพากษา

โจทก์ทั้งสองฟ้องขอให้บังคับจำเลยรื้อถอนบ้านเรือนสิ่งปลูกสร้างพร้อมขนย้ายทรัพย์สินและ บริวารออกไปจากที่ดินโฉนดเลขที่ 52535 ตำบลบ้านใหม่ อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี ห้ามมิให้จำเลยเกี่ยวข้องกับที่ดินแปลงดังกล่าวและให้จำเลยชำระค่าเสียหายแก่โจทก์ทั้งสองวันละ 500 บาท นับจากวันฟ้องจนกว่าจำเลยจะรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างพร้อมขนย้ายทรัพย์สินและบริวาร ออกไปจากที่ดินของโจทก์ทั้งสอง จำเลยให้การขอให้ยกฟ้องและฟ้องแย้งขอพิพากษาให้จำเลยได้ กรรมสิทธิ์ในที่ดินโฉนดเลขที่ 52535 ตำบลบ้านใหม่ อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี เนื้อที่ 7 ไร่ 3 งาน 96 ตารางวา โดยการครอบครองปรปักษ์ ห้ามมิให้โจทก์ทั้งสองเข้าเกี่ยวข้องและให้ เจ้าพนักงานที่ดินสำนักงานที่ดินจังหวัดปทุมธานีใส่ชื่อจำเลยเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในที่ดินแปลง ดังกล่าว โจทก์ทั้งสองยื่นคำให้การแก้ฟ้องแย้งเกินกำหนดระยะเวลา ศาลชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับ คำให้การแก้ฟ้องแย้ง ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า ให้จำเลยและบริวารขนย้ายทรัพย์สินและ สิ่งปลูกสร้างออกไปจากที่ดินโฉนดเลขที่ 52535 ตำบลบ้านใหม่ อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัด ปทุมธานี เนื้อที่ดินภายในกรอบเส้นสีเขียวตามแผนที่พิพาท กับให้จำเลยใช้ค่าฤชาธรรมเนียมแทน โจทก์ทั้งสอง โดยกำหนดค่าทนายความ 3,000 บาท ค่าขออื่นให้ยกและยกฟ้องแย้งของจำเลย ค่าฤชาธรรมเนียมในส่วนฟ้องแย้งให้เป็นพับ จำเลยอุทธรณ์ โดยได้รับอนุญาตยกเว้น ค่าธรรมเนียมศาล ศาลอุทธรณ์ภาค 1 พิพากษายืน ค่าฤชาธรรมเนียมในชั้นอุทธรณ์ให้เป็นพับ จำเลยฎีกา โดยได้รับอนุญาตให้ยกเว้นค่าธรรมเนียมศาล ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงเบื้องต้นฟัง เป็นยุติว่า เดิมโจทก์ทั้งสองและนายไพโรจน์ ถือกรรมสิทธิ์รวมในที่ดินโฉนดเลขที่ 52535 ตำบล

บ้านใหม่ อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี เนื้อที่ 7 ไร่ 3 งาน 96 ตารางวา หลังจากนาย ไพบโรจน์ถึงแก่ความตาย ผู้จัดการมรดกของนายไพบโรจน์ได้ขายที่ดินเฉพาะส่วนของนายไพบโรจน์ให้แก่โจทก์ทั้งสอง โจทก์ทั้งสองขอรังวัดสอบเขตซึ่งได้เนื้อที่เท่าเดิมตามสำเนาหนังสือสำนักงานที่ดิน จังหวัดปทุมธานี โจทก์ทั้งสองมอบอำนาจให้ทนายความมีหนังสือบอกกล่าวให้จำเลยรื้อถอนและขนย้ายบ้านและสิ่งปลูกสร้างออกไปจากที่ดินและโจทก์ทั้งสองมอบอำนาจให้นายสมจิตร พ็องและดำเนินคดีแทนตามหนังสือมอบอำนาจ ซึ่งปิดแสตมป์ 60 บาท แต่ขณะยื่นฟ้องโจทก์ทั้งสองปิดแสตมป์ 30 บาท ตามสำเนาหนังสือมอบอำนาจเอกสารท้ายฟ้อง ระหว่างพิจารณาโจทก์ทั้งสองและจำเลยนำชี้รังวัดทำแผนที่พิพาท มีปัญหาที่ต้องวินิจฉัยตามฎีกาของจำเลยว่า ขณะยื่นฟ้องหนังสือมอบอำนาจมิได้ปิดแสตมป์ครบถ้วนตามที่ประมวลรัษฎากรบัญญัติ จึงเป็นหนังสือที่มีข้อขัดแย้งกฎหมาย ผู้รับมอบอำนาจไม่มีอำนาจกระทำการแทนโจทก์ทั้งสองและไม่มีอำนาจแต่งตั้งทนายความ เป็นคำฟ้องที่ศาลไม่อาจรับพิจารณาไว้ได้นั้น เห็นว่า การใช้สิทธิฟ้องคดีเพื่อขับไล่ผู้บุกรุกที่ดินที่บุคคลหลายคนถือกรรมสิทธิ์รวม เจ้าของรวมคนหนึ่ง ๆ ย่อมใช้สิทธิฟ้องคดีได้เพียงลำพัง ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1359 หาใช่เป็นเรื่องที่ต้องทำร่วมกันไม่ โจทก์ทั้งสองจึงมิได้เป็นผู้มีอำนาจร่วมกันในการฟ้องคดี หากแต่เป็นเรื่องที่ต่างคนต่างใช้สิทธิของตน การมอบอำนาจให้นายสมจิตร พ็องและดำเนินคดีแทน จึงเป็นกรณีที่ผู้มอบอำนาจมีหลายคนแล้วมอบอำนาจในตราสารฉบับเดียวกัน ต้องคิดตามรายตัวผู้มอบคนหนึ่งเป็นเรื่องหนึ่ง ซึ่งต้องปิดแสตมป์ 60 บาท มิใช่เพียง 30 บาท อย่างไรก็ตาม ประมวลรัษฎากร มาตรา 118 บัญญัติว่า ตราสารใดไม่ปิดแสตมป์บริบูรณ์จะใช้เป็นพยานหลักฐานในคดีแพ่งไม่ได้จนกว่าจะได้เสียอากรโดยปิดแสตมป์ครบจำนวนตามอัตราในบัญชีท้ายหมวดนี้และขีดฆ่าแล้ว การปิดแสตมป์ในหนังสือมอบอำนาจจึงสามารถกระทำในระหว่างพิจารณาคดีหรือสืบพยานได้ หาใช่ต้องปิดแสตมป์ในขณะที่ยื่นฟ้องไม่ เช่นนี้ แม้ขณะฟ้องโจทก์ทั้งสองปิดแสตมป์หนังสือมอบอำนาจเพียง 30 บาท ดังปรากฏตามสำเนาหนังสือมอบอำนาจเอกสารท้ายฟ้อง แต่เมื่อในการสืบพยาน โจทก์ทั้งสองปิดแสตมป์ในหนังสือมอบอำนาจ เป็นจำนวน 60 บาท ครบถ้วน จึงรับฟังเป็นพยานหลักฐานในคดีว่า โจทก์ทั้งสองมอบอำนาจให้นายสมจิตร พ็องและดำเนินคดีแทน การฟ้องคดีของโจทก์ทั้งสองโดยนายสมจิตรแต่งตั้งทนายความให้ว่าต่างแทนจึงเป็นไปโดยชอบ มีปัญหาที่ต้องวินิจฉัยตามฎีกาของจำเลยข้อต่อไปว่า จำเลยได้กรรมสิทธิ์ที่ดินพิพาทโดยการครอบครองปรปักษ์หรือไม่ โจทก์ทั้งสองมีชื่อเป็นผู้มีกรรมสิทธิ์ที่ดินพิพาทในทะเบียนที่ดิน จึงให้สันนิษฐานไว้เป็นผู้มีสิทธิครอบครอง ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1373 จำเลยกล่าวอ้างว่าจำเลยได้กรรมสิทธิ์ที่ดินพิพาทของโจทก์ทั้งสองโดยการครอบครองปรปักษ์ จำเลยจึงมีภาระการพิสูจน์ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 84/1 ที่จำเลยนำสืบโดยจำเลยเบิกความว่า จำเลยมีภูมิลำเนาเดิมอยู่ที่จังหวัดหนองคาย เมื่อปี 2536 จำเลยมาขับรถตู้ที่กรุงเทพมหานครและได้รับคำแนะนำจากจำเลยตำรวจสอง ซึ่งเป็นเพื่อนกันให้ซื้อกระบือมาเลี้ยง จำเลยจึงขายรถตู้และไปซื้อกระบือ 40 ตัว ที่อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย มาเลี้ยงในที่ดินติดคลองประปาและมีหลักเขตโฉนดที่ดินเนื้อที่ประมาณ 30 ไร่ แต่ไม่ทราบว่าเป็นที่ดินที่มีโฉนดกี่แปลง จำเลยสร้างบ้าน 2 หลังและล้อมรั้ว จำเลยถางหญ้า ขุดสระเพื่อเลี้ยงกระบือและเอาดินไปทำคูกันน้ำ จำเลยเคยไปขอน้ำประปา แต่การประปาบอกว่าไม่มีบ้านเลขที่ ขอใช้น้ำประปาไม่ได้ ส่วนไฟฟ้าต่อใช้จากเพื่อนบ้าน หลังจากมีเงินก็ได้ต่อเติมบ้านไปเรื่อย ๆ กับทำรั้วกันอาณาเขต จำเลยอยู่อย่างเปิดเผยและเจตนาเป็นเจ้าของโดยความสงบ ไม่มีใครมาโต้แย้งตั้งแต่ปี 2537 จนกระทั่งปี 2554 จึงมีคนมาบอกว่าเป็น

เจ้าของที่ดินนั้น เห็นว่า ที่ดินพิพาทตั้งอยู่ในท้องที่อำเภอเมืองปทุมธานี ซึ่งมีความเจริญและที่ดินมีราคาประเมินสูงถึง 13,423,200 บาท โจทก์ทั้งสองย่อมต้องมีความหวงแหนที่ดิน แม้จะยังมิได้เข้าไปทำประโยชน์ในที่ดินก็ตาม ที่นายอุทิศ พยานโจทก์ทั้งสองเบิกความว่า เมื่อประมาณ 17 ถึง 18 ปี มาแล้ว โจทก์ทั้งสองมอบหมายให้พยานไปช่วยดูแลที่ดินพิพาทจึงสมเหตุสมผล ขณะจำเลยนำกระบือเข้าไปเลี้ยงในที่ดินพิพาทเมื่อปี 2537 จำเลยก็ทราบดีว่าเป็นที่ดินมีเจ้าของ เพราะจำเลยเห็นมีหลักเขตโฉนดที่ดิน พฤติการณ์ที่จำเลยนำกระบือเข้าไปเลี้ยงในที่ดินพิพาทโดยไม่บอกกล่าวเจ้าของเพราะไม่รู้จึง เป็นเพียงการฉวยโอกาสจากการที่โจทก์ทั้งสองยังมิได้ใช้ประโยชน์ในที่ดิน และปล่อยทิ้งร้างไว้เท่านั้น ในช่วงแรก ๆ หากโจทก์ทั้งสองเข้าไปบอกกล่าวให้จำเลยออกไปจากที่ดิน เชื่อว่าจำเลยย่อมต้องยินยอมออกไปหรือมิฉะนั้นอาจขออาศัยอยู่ต่อ ที่นายอุทิศเบิกความว่า ในช่วงที่พยานเข้าไปดูแลที่ดิน ครั้งแรกพบจำเลยปลูกบ้านอยู่ในที่ดินด้านติดถนนเลียบบคลองประปา พยานถามโจทก์ทั้งสองแล้วทราบว่าจำเลยขออยู่อาศัยโดยจะดูแลที่ดินให้ด้วย หลังจากนั้นพยานพบจำเลยอีกหลายครั้ง จำเลยเคยขอน้ำโคและกระบือมาเลี้ยงในที่ดินซึ่งมีหญ้าขึ้นรก พยานยินยอมเพราะเห็นว่ามิได้ทำให้ที่ดินเสียหาย จึงมีน้ำหนักรับฟัง การเข้าครอบครองที่ดินพิพาทของจำเลยจึงเป็นเพียงการอาศัย หากจำเลยประสงค์จะแย่งการครอบครองที่ดินพิพาทจากโจทก์ทั้งสอง จำเลยต้องบอกกล่าวเปลี่ยนลักษณะแห่งการยึดถือ โดยบอกกล่าวยังโจทก์ทั้งสองว่าไม่เจตนายึดถือที่ดินพิพาทแทนโจทก์อีกต่อไป ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1381 แต่จำเลยก็หาได้บอกกล่าวไปยังโจทก์ทั้งสองไม่ สภาพของที่ดินที่ปรากฏตามภาพถ่ายกับที่ได้ความตามคำเบิกความของนายมงคล ช่างรังวัดทำแผนที่พิพาทว่า ที่ดินยังคงรกร้าง บริเวณส่วนกลางของที่ดินน้ำท่วมและมีวัชพืชขึ้นปกคลุมอยู่เต็ม บ้านที่จำเลยปลูกสร้างขึ้นก็เป็นเพียงบ้านไม้ที่มีได้มั่นคงและไม่มีเลขที่บ้านในลักษณะของการอาศัยอยู่เพียงชั่วคราว ที่มีการล้อมรั้วบางส่วนในที่ดินก็เพื่อประโยชน์ในการอยู่อาศัย ไม่พอให้รับฟังเป็นการกระทำอันจะถือเป็นการแย่งการครอบครองที่ดินพิพาทจากโจทก์ทั้งสองเช่นกันพยานหลักฐานของจำเลยที่นำสืบมารับฟังไม่ได้ว่า จำเลยได้กรรมสิทธิ์ที่ดินพิพาทโดยการครอบครองปรปักษ์ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1382 ฎีกาของจำเลยทุกข้อฟังไม่ขึ้น อนึ่ง การสั่งเรื่องค่าฤชาธรรมเนียมตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 161 นั้น ศาลต้องสั่งให้ชัดเจนว่าเป็นค่าฤชาธรรมเนียมสำหรับฟ้องโจทก์หรือฟ้องแย้งของจำเลย แต่ศาลอุทธรณ์ภาค 1 สั่งให้ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นอุทธรณ์ให้เป็นพับ โดยไม่กำหนดให้ถูกต้องครบถ้วน ศาลฎีกาเห็นสมควรแก้ไขเสียใหม่ พิพากษายืน ค่าฤชาธรรมเนียมสำหรับฟ้องของโจทก์และฟ้องแย้งของจำเลยชั้นอุทธรณ์และชั้นฎีกาให้เป็นพับ

องค์คณะ

ธีระพงศ์ จิระภาค · จตุรงค์ นาสมใจ · อำนาจ พวงชมพู

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://thaideka.online/deka/5951/2558>